

บทที่ 3

เหตุการณ์สำคัญที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของมนุษยชาติในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ (The Scientific Revolution)

ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 13-16 เป็นช่วงเวลาแห่งยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) และยุคล่าอาณานิคม หรือจักรวรรดินิยม (Imperialism) ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ รอบตัวของมนุษย์ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการตั้งข้อสังเกตตรวจสอบ และทดลองในสิ่งสมมุติฐานต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทำให้มนุษย์รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

การปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์จึงเกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 16-18 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญยิ่งของมนุษยชาติ ทำให้เกิดประดิษฐกรรมมากมายต่อเนื่องไม่ขาดสาย มนุษย์สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์อย่างมากมาย

การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ คือ ยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคนิควิทยาการที่เกิดจากการคิดค้นของนักวิทยาศาสตร์ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 16-18 ซึ่งเป็นสมัยของการคิดค้นทางวิทยาศาสตร์อย่างสำคัญ การปฏิวัติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นประตูไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมในเวลาต่อมา

การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ หมายถึง การค้นพบความจริงในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ทำให้ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติซึ่งไม่มีเหตุผลถูกหักล้างไปด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์

ความสำคัญของการปฏิวัติวิทยาศาสตร์

1. ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้
2. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ทำให้มนุษย์มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และเชื่อมั่นการมีเหตุผลที่จะใช้สติปัญญาในการแสวงหาความรู้ อันนำไปสู่การปฏิวัติทางความคิด
3. ทำให้มนุษย์เชื่อมั่นในความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสำหรับชีวิต

(18)

นักวิทยาศาสตร์และผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติวิทยาศาสตร์

1. นิโคไลส โคเปอร์นิคัส ชาวโปแลนด์ได้เสนอทฤษฎีระบบสุริยะจักรวาล ที่มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง และมีโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ (เดิมเชื่อว่าโลกเป็นศูนย์กลางของสุริยจักรวาล)
2. กาลิเลโอ กาลิเลอี เป็นชาวอิตาลี ได้เสนอกฎแห่งความโน้มถ่วงของโลก และประดิษฐ์กล้องโทรทรรศน์เพื่อสังเกตดวงดาวต่างๆ รวมทั้งยืนยันเรื่องราวของระบบสุริยะจักรวาลที่มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง
3. โรเบิร์ต บอยล์ เป็นชาวอังกฤษ ได้เสนอกฎของบอย (Boy's Law) ในเรื่องออกซิเจนช่วยในการสันดาป (เผาไหม้) เขาได้รับฉายาว่า “บิดาแห่งวิชาเคมี”
4. เซอร์ ไอแซค นิวตัน เป็นชาวอังกฤษ ได้เสนอกฎแห่งความโน้มถ่วง การหักเหของแสง การจัดตั้งสถาบันทางวิทยาศาสตร์ และอธิบายการเคลื่อนที่ของดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ด้วยคณิตศาสตร์

นอกจากนี้ยังมี เบนจามิน แฟรงคลิน ประดิษฐ์สายล่อฟ้า, ไมเคิล ฟาราเดย์ ประดิษฐ์เครื่องกำเนิดไฟฟ้า, เรอเน เดสคาร์ต เป็นบิดาแห่งวิชาเรขาคณิตวิเคราะห์สมัยใหม่

การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution)

เป็นการเปลี่ยนระบบจากการผลิตจากการใช้แรงงานคน สัตว์ และสัตว์ มาเป็นแรงเครื่องจักรเครื่องยนต์

การปฏิวัติอุตสาหกรรม เกิดขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1770-1825 ที่ประเทศอังกฤษ (สมัยพระเจ้าจอร์จที่ 3) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการปฏิวัติวิทยาศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพในการผลิต ประกอบกับอังกฤษมีฐานะทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองที่มั่นคง รวมทั้งมีอาณาเขตนิกมมากมายที่สามารถป้อนวัตถุดิบโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นตลาดระบายสินค้าที่ผลิตได้ ทำให้อังกฤษพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว และกลายเป็นผู้นำการปฏิวัติอุตสาหกรรม ก่อนที่จะขยายไปสู่ยุโรปตะวันตก, สหรัฐอเมริกา, ญี่ปุ่น ในเวลาต่อมา

สาเหตุของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

1. การแสวงหาอาณานิคม (คริสต์ศตวรรษที่ 16-17) ทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้า
2. ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ ที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม
3. การปฏิวัติทางการเมือง มีการนำเครื่องมือวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเกษตรกรรม
4. การเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความต้องการในสินค้าและอาหารมากขึ้น

(19)

ความสำคัญของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

1. เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมากขึ้น
2. เปลี่ยนระบบการผลิตจากผลิตเพื่อยังชีพ มาเป็นผลิตเพื่อการค้า และขยายสู่ระบบอุตสาหกรรมเต็มรูปแบบ

ผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ประเภทการทอผ้า

1. จอห์น เคย์ ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องทอผ้าแบบที่กระตุก
2. เจมส์ ฮาร์กรีฟส์ ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องปั่นด้าย
3. ริชาร์ด อาร์คไรท์ ชาวอังกฤษเป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องปั่นด้ายที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมโดยใช้แรงน้ำแทนแรงคน เขาได้รับฉายาว่า “บิดาแห่งระบบโรงงาน”
4. เอ็ดเวิร์ด คาร์คไรท์ ชาวอังกฤษเป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องจักรทอผ้าโดยใช้แรงม้า (Power Loom)
5. เอลิา วิทนี ชาวอเมริกัน เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องจักรแยกเมล็ดฝ้าย ทำระบบการทอผ้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

ประเภทเครื่องจักรไอน้ำ

1. โทมัส นิวโคเมน ชาวอังกฤษเป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำที่ใช้สูบน้ำออกจากเหมืองแร่
2. เจมส์ วัตต์ ชาวสกอต เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องทอผ้าที่ใช้เครื่องจักรไอน้ำ และได้นำเครื่องจักรไอน้ำทดลองใช้กับเครื่องจักรอื่นๆ ด้วย

ประเภทอุตสาหกรรมเหล็กและถ่านหิน

1. อับราฮัม คาร์บี ชาวอังกฤษ เป็นผู้นำถ่านหินมาเป็นเชื้อเพลิงในการถลุงเหล็ก
2. เฮนรี คอร์ต ชาวอังกฤษ พบวิธีแยกเหล็กคุณภาพดี
3. เฮนรี มอดส์เลย์ ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องมือตัดเหล็ก

ประเภทการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

1. ออสติน ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์รถยนต์คันแรก
2. จอห์น แมคอาดัม วิศวกรชาวสกอตต์เป็นผู้คิดค้นวิธีปรับพื้นถนนให้เรียบด้วยอิฐและหินบดมีคูระบายน้ำทั้ง 2 ข้างถนน
3. ริชาร์ด เทรวิทิค ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์รถจักรไอน้ำคันแรก

(20)

4. ยอร์ช สตีเฟนสัน ชาวอังกฤษ เป็นผู้ประดิษฐ์รถจักรไอน้ำแบบจรวด ได้ฉายาว่า “บิดาแห่งการรถไฟ”

5. โรเบิร์ต ฟูลตัน ชาวอเมริกัน เป็นผู้ผลิตเรือพลังไอน้ำ (เรือกลไฟ)

6. แซมมวล มอร์ส ชาวอเมริกัน เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องโทรเลขไฟฟ้าโดยใช้รหัสมอร์ส

7. อเล็กซานเดอร์เกรแฮม เบลล์ เป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องรับ-ส่งโทรศัพท์

แนวคิดประชาธิปไตย

ผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะแนวคิดทางด้านประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า “ประชาธิปไตย” เป็นคำสนธิระหว่างคำ “ประชา” กับ “อธิปไตย”

ประชา = ประชาชน

อธิปไตย = อำนาจอสูงสุดในการปกครอง

ประชาธิปไตย = การปกครองที่มีอำนาจอสูงสุดเป็นของประชาชน

หรือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอสูงสุดในการปกครอง

คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ Democracy ซึ่งมาจากรากศัพท์ภาษากรีก 2 คำ คือ Demos (ประชาชน) และ Kratos (การปกครอง หรืออำนาจออธิปไตย) กรีกเป็นชาติแรกที่จัดรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นครรัฐเอเธนส์

ความหมายของประชาธิปไตยมีมากมาย แต่ผู้ที่ให้คำจำกัดความค่อนข้างชัดเจนที่สุดคือ อับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้ความหมาย ดังนี้

“ การปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ” (government of people, by people and for people)

นักปรัชญาประชาธิปไตย

1. จอห์น ล็อก ชาวอังกฤษ เป็นผู้ให้แนวความคิดประชาธิปไตย ไว้ในงานเขียนเรื่อง Two Treatises of Government คือ

- อิสระภาพ และเสรีภาพ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์
- ประชาชนมีสิทธิล้มล้างรัฐบาล เพราะรัฐบาลตั้งขึ้น โดยความยินยอมของประชาชนและมีหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้นถ้ารัฐบาลละเลยหน้าที่ประชาชนมีสิทธิทวงอำนาจคืน

แนวคิดของ จอห์น ล็อก มีอิทธิพลต่อการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ และการพัฒนาแนวคิดประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกา

2. มองเตสกีเออ ชาวฝรั่งเศส แสดงแนวคิดของเขาไว้ในหนังสือ The Spirit of Laws คือ

- การปกครองของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เช่น ประเทศในเขตร้อน เหมาะสำหรับการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ส่วนประเทศในเขตอบอุ่นและหนาว เหมาะสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตย

- การแบ่งแยกอำนาจธิปไตย แต่ถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน

แนวคิดของมองเตสกีเออมีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญฉบับแรกของสหรัฐอเมริกา

3. จาง จ้าก รูสโซ ชาวสวิสเซอร์แลนด์ เสนอแนวคิดของเขาไว้ในหนังสือ The Social Contract (สัญญาประชาคม) คือ

- พันธสัญญาที่รัฐบาลมีต่อประชาชน ถ้ารัฐบาลผิดสัญญา ประชาชนมีสิทธิล้มล้างรัฐบาลได้ เพราะประชาชนเป็นองค์ริบัตย์ และเป็นแหล่งที่มาแห่งอำนาจธิปไตย

4. วอลแตร์ เป็นนามปากกาของ มารี่ อารูเตอร์ เสนอแนวคิดของเขาไว้ในหนังสือ The Philosophical Letters คือ

- การใช้เหตุผลและสติปัญญา สามารถแก้ไขปัญหาทางสังคมการเมืองได้อย่างสันติและปราศจากการนองเลือด
- จงบดขยี้สิ่งเลวทราม (ที่เกิดจากน้ำมือของรัฐ) เป็นการเขียนโจมตีการลงโทษจากรัฐในการนับถือศาสนาที่ต่างออกไป

(22)

การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในอังกฤษ

ค.ศ. 1215 ชุมนางอังกฤษ บีบบังคับให้พระเจ้าจอห์นที่ 5 ให้ยอมรับในกฎบัตร แมกนา คาร์ตา กล่าวคือ การอนุมัติใด ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เท่ากับเป็นการลดพระราชอำนาจของกษัตริย์ลง และต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย จึงถือว่าแมกนา คาร์ตา เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของอังกฤษ ซึ่งไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (เป็นแบบจารีตประเพณี) ประชาธิปไตยของอังกฤษ รับอิทธิพลจากแนวคิดของจอห์น ล็อก ค.ศ. 1688 รัฐสภาได้ผ่านพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) เป็นการสิ้นสุดเรื่องของเทวสิทธิ์และเรียกการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ว่า “การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์”

ประชาธิปไตยในอังกฤษ เป็นแบบรัฐสภา โดยมี 2 สภา คือ สภาสามัญ

(หนึ่ง)

และสภาขุนนาง ส่วนนายกรัฐมนตรี มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภา และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร พรรคการเมืองใหญ่ของอังกฤษ มี 2 พรรค คือ พรรคอนุรักษ์นิยม (Conservative) และพรรคกรรมกร (Labour)

การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกา

หลังสงครามประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 1776-1783) ซึ่งชาวอังกฤษในอาณานิคมที่เรียกว่า นิวอิงแลนด์ จำนวน 13 รัฐ ร่วมมือกันต่อสู้กับเมืองแม่โดยมี จอร์จ วอชิงตัน เป็นผู้นำ และได้ชัยชนะรับอิสรภาพเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 1783 (ถือเป็นวันชาติสหรัฐอเมริกา) ทั้งนี้การต่อสู้ของชาวอาณานิคมได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของ จอห์น ล็อก และมองเตสกีเออ

ประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกาคือเป็นแบบประธานาธิบดี มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร (ชาติแรกของโลก) แบ่งแยกอำนาจประชาธิปไตยให้เป็นอิสระ แต่คานอำนาจกัน (ระบบ Checks and Balances System) โดยมีประธานาธิบดี เป็นทั้งประมุขประเทศ และหัวหน้าฝ่ายบริหาร พรรคการเมืองสำคัญของสหรัฐอเมริกา มี 2 พรรค คือ พรรคเดโมแครต (Democrate Party) และพรรครีพับลิกัน (Republican Party)

(23)

การพัฒนาระบบประชาธิปไตยในฝรั่งเศส

การประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาในสงครามประกาศอิสรภาพ (4 กรกฎาคม 1783) ส่งผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงของการปกครองในฝรั่งเศส ประกอบกับความล้มเหลวทางเศรษฐกิจของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พวกชนชั้นกลางและประชาชนทั่วไปลุกฮือทำลายคุกบาซิลลันล้มล้างระบบกษัตริย์ได้เมื่อ 14 กรกฎาคม 1789

การปฏิวัติในฝรั่งเศส นอกจากได้รับอิทธิพลจากสงครามประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาแล้วยังได้แนวความคิดของฌาน ฌาค รูสโซ และวอลแตร์

ประชาธิปไตยในฝรั่งเศสเป็นระบบผสมระหว่างอังกฤษและสหรัฐอเมริกาจึงเรียกว่า “ระบบกึ่งประธานาธิบดีกึ่งรัฐสภา” มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศมีอำนาจมากเพื่อให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ แต่อยู่ภายใต้กรอบแห่งระบบรัฐสภาซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าบริหาร รัฐสภามี 2 สภา คือ สภาแห่งชาติ และสภาสูง (วุฒิสภา)

บทที่ 4

เหตุการณ์ที่เป็นความขัดแย้งของมนุษยชาติในโลก(รวมทั้งเหตุการณ์ปัจจุบัน)

ความขัดแย้งระหว่างประเทศ หมายถึง การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งใช้วิธีการต่างๆ ทั้งทางการรบหรือการทูตกับอีกประเทศหนึ่งเพื่อทำให้ประเทศนั้นสูญเสียผลประโยชน์ของรัฐ ดังนั้นประเทศที่สูญเสียผลประโยชน์ของรัฐจึงต้องต่อสู้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนไว้ ทำให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

สาเหตุของความขัดแย้ง ความขัดแย้งเกิดจากหลายสาเหตุ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เกิดจากทรัพยากรของแต่ละประเทศมีจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการจึงทำให้มีการแก่งแย่งแข่งขันกัน จนในที่สุดก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งและมีการใช้ความรุนแรงตามมา
2. ด้านการเมือง เกิดจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศขึ้น
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากความแตกต่างในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษาและความเชื่อทางศาสนา
4. ด้านจิตวิทยา เกิดจากความต้องการของผู้นำที่จะขยายอำนาจของตนออกไปให้กว้างใหญ่ไพศาล

(25)

เหตุการณ์ที่เป็นความขัดแย้งของมนุษยชาติในโลก ได้แก่เหตุการณ์ดังต่อไปนี้

สงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914-1918)

สาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 1

1. วิกฤตการณ์ในคาบสมุทรบอลข่าน เป็นความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย กับออสเตรีย-ฮังการี ในการขยายอำนาจทางทะเลสู่ทะเลน้ำอุ่น (ทะเลดำ, ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน) ของรัสเซียซึ่งกระทบต่ออำนาจและอิทธิพลของออสเตรีย-ฮังการี ในคาบสมุทรบอลข่าน ขณะเดียวกันเยอรมนีก็ให้การสนับสนุนต่อออสเตรีย-ฮังการี ในการสกัดกั้นรัสเซีย

2. ลัทธิจักรวรรดินิยม และลัทธิชาตินิยม การล่าเมืองขึ้นของชาติตะวันตก เพื่อเป็นที่ยึดครองดินแดน และหาวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีการยึดดินแดนต่างๆ เป็นเมืองขึ้น ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจด้วยกัน ขณะเดียวกันกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ ถูกรวมเข้าเป็นประเทศโดยไม่สมัครใจ โดยเฉพาะในคาบสมุทรบอลข่าน ทำให้มหาอำนาจที่ขัดแย้งกันอยู่พยายามแทรกอิทธิพลของตนไปช่วยเหลือกกลุ่มชนเหล่านั้นเพื่อต่อต้านเมืองแม่

3. การแข่งขันทางอาวุธและการรวมกลุ่มพันธมิตรทางทหาร ความขัดแย้งของมหาอำนาจ ทำให้กลุ่มที่มีศัตรูร่วม รวมกลุ่มกันเพื่อให้การช่วยเหลือทางทหาร โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มมหาอำนาจกลาง ประกอบด้วย เยอรมนี, ออสเตรีย-ฮังการี, อิตาลี
- กลุ่มพันธมิตรสามเส้า ประกอบด้วย อังกฤษ, ฝรั่งเศส, และรัสเซีย (ภายหลังมีสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมด้วย)

วิกฤตการณ์นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 1

28 มิถุนายน 1914 มกุฎราชกุมารฟรานซิส เฟอर्डินานด์ แห่งออสเตรีย-ฮังการี ถูกลอบปลงพระชนม์ที่เมืองซาราเยโว แคว้นบอสเนีย ผู้ปลงพระชนม์คือ กาปริโอ ปรีนชิป นักศึกษาบอสเนีย ลือลัทธิชาตินิยม ออสเตรีย-ฮังการี จึงยื่นคำขาดให้เซอร์เบียปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง แต่เซอร์เบียปฏิเสธ

28 กรกฎาคม 1914 ออสเตรีย-ฮังการี จึงประกาศสงครามกับเซอร์เบีย ในที่สุดพันธมิตรของออสเตรีย-ฮังการี ทำให้กลายเป็นสงครามโลกครั้งที่ 1

ในระยะแรกของสงครามโลกครั้งที่ 1 สหรัฐอเมริกาวางตัวเป็นกลาง แต่เพราะการปฏิบัติการทางทหารของเยอรมนีไม่มีขอบเขต เมษายน 1917 เรือโดยสารชื่อ ลูซิตาเนีย ของอังกฤษถูกตอร์ปิโดของเรือดำน้ำเยอรมนีจมลงผู้โดยสารส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกันเสียชีวิต อเมริกาจึงเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 กับฝ่ายพันธมิตรด้วย

(26)

11 มิถุนายน 1918 สงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลงด้วยความปราชัยของฝ่ายอักษะหรือมหาอำนาจกลาง ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 จะยุติ ประธานาธิบดี วูดโร วิลสัน แห่งอเมริกาได้ประกาศนโยบาย 14 ข้อ เพื่อหาทางสร้างสันติภาพหลังสงครามจนกลายเป็นการก่อตั้งองค์การสันนิบาตชาติ

สงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945)

เป็นสงครามโลกที่ยาววงกว้างไปทั้งเอเชีย ยุโรปและแอฟริกาโดยเกิดขึ้นทางด้านยุโรปก่อน(ค.ศ.1939) ส่วนด้านเอเชียเกิดในปีค.ศ. 1941 ส่วนในทวีปแอฟริกาก็กลายเป็นสมรภูมิในการสู้รบตามเมืองแม่

สาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 2

1. สนธิสัญญาแวร์ซายส์ ซึ่งประเทศผู้ชนะสงคราม (ยกเว้นรัสเซีย) ทำกับเยอรมนีซึ่งบีบบังคับเยอรมนีผู้แพ้สงครามเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยเหล็กและถ่านหิน อย่างแคว้นรุห์ แคว้นซาร์ รวมทั้งการชดเชยค่าปฏิกรรมสงครามในครั้งนี้

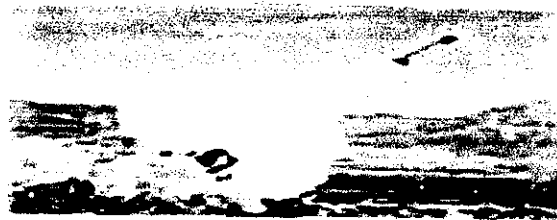
2. การเกิดลัทธิเผด็จการขึ้นในประเทศผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 เช่นลัทธินาซีของเยอรมนี โดย ฮิตเลอร์ ลัทธิฟาสซิสต์ของอิตาลีโดย เบนิตโต มุสโสลินี ทำให้มหาอำนาจฝ่ายพันธมิตร ซึ่งปกครองแบบประชาธิปไตยมีความหวาดระแวง

3. การแข่งขันทางเศรษฐกิจทำให้เกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก (1929-1933) และมีการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์มากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาคนว่างงาน ทำให้มีการสร้างกลุ่มพันธมิตรทางทหาร เป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มประชาธิปไตย มีอังกฤษ, ฝรั่งเศส
 - กลุ่มเผด็จการ มีเยอรมนี, อิตาลี, ญี่ปุ่น
4. ความล้มเหลวของสันนิบาตชาติ เช่น
- เยอรมนีละเมิดสนธิสัญญาแวร์ซายส์และลาออกจากสันนิบาตชาติ
 - อิตาลีเข้ายึดเมืองเอธิโอเปีย
 - สงครามกลางเมืองสเปน
 - เยอรมนียึดแคว้นไรน์ รวมออสเตรีย รวมเชโกสโลวาเกีย
 - อิตาลียึดแอลเบเนีย
 - ญี่ปุ่นยึดแมนจูเรียจากจีน

(27)

สงครามโลกครั้งที่ 2 จึงระเบิดขึ้นเมื่อ 3 กันยายน 1939 หลังจากเยอรมนีเข้ายึดฉนวนโปแลนด์ เมื่อ 1 กันยายน 1939 สงครามโลกครั้งที่ 2 ขยายวงออกไปทั่วยุโรป แอฟริกาและเอเชีย สงครามโลกครั้งที่ 2 ทางยุโรปสิ้นสุดลงเดือนพฤษภาคม 1945 ส่วนทางเอเชียสิ้นสุดลง 14 สิงหาคม 1945 นับเป็นการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2

สงครามเย็น

สงครามเย็น คือ ภาวะที่ประเทศมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรีกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ต้องเผชิญหน้ากัน มีปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ทำให้โลกตกอยู่ในความตึงเครียด ประเทศมหาอำนาจทั้งสองฝ่ายได้แก่ สหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีการแข่งขันกันสะสมอาวุธนิวเคลียร์และขีปนาวุธอื่นๆ แต่ทั้งนี้จะไม่มีการทำสงครามในสนามรบ แต่อย่างใดนอกจากใช้สงครามจิตวิทยาการทูตและการโฆษณาชวนเชื่อโจมตีซึ่งกันและกันผ่านทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ

สาเหตุของสงครามเย็น

1. ความแตกต่างของประเทศมหาอำนาจสองค่าย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำของฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย และสหภาพโซเวียตเป็นชาติผู้นำของโลกคอมมิวนิสต์ ต่างฝ่ายต่างแข่งขันอำนาจกันในเวทีการเมืองของโลก
2. ความขัดแย้งและการเผชิญหน้ากันครั้งแรกของประเทศมหาอำนาจทั้งสอง คือ กรณีการถอนตัวจากประเทศเยอรมนี ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง สหภาพโซเวียตไม่ยอมถอนตัวจากการยึดครองดินแดนเยอรมนีซึ่งกั้นวันออกจึงเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันอย่างรุนแรง ทำให้ฝ่ายโลกเสรีเกิดความหวาดระแวงภัยคุกคามจากประเทศคอมมิวนิสต์โซเวียต

ผลกระทบของสงครามเย็น ภาวะของสงครามเย็นทำให้โลกแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 ค่ายใหญ่ๆ ตามความแตกต่างในลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ต่างฝ่ายต่างพยายามแสวงหาพันธมิตรเข้ามาร่วมเป็นฝ่ายเดียวกับตน กลุ่มประเทศเหล่านั้น ได้แก่

(28)

1. กลุ่มประเทศโลกเสรี สหรัฐอเมริกาให้การช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจยุโรป ตะวันตกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยการจัดตั้งแผนการมาร์แชล ในพ.ศ. 2491 และสร้างความร่วมมือทางการทหาร โดยการจัดตั้งองค์การนาโต้ (NATO) เมื่อพ.ศ. 2494
2. กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ สหภาพโซเวียตได้จัดตั้งกลุ่มโคมิคอน (COMECON) ใน พ.ศ. 2492 เพื่อให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ยุโรปตะวันออกและองค์การสนธิสัญญาแวร์ซอส (Warsaw Pact) ใน พ.ศ. 2498 เพื่อตอบโต้การรวมกลุ่มทางทหารของฝ่ายโลกเสรี
3. กลุ่มประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM) ประกอบด้วยประเทศโลกที่สามหรือประเทศกำลังพัฒนา ภายใต้การริเริ่มจัดตั้งของผู้นำอินเดีย อินโดนีเซีย อียิปต์และยูโกสลาเวีย มีนโยบายที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่เข้าร่วมเป็นพันธมิตรทางการทหารกับฝ่ายใด กลุ่มประเทศนี้มีบทบาทอย่างมากในการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสงครามเย็นในขณะนั้น

การคลี่คลายและการสิ้นสุดของสงครามเย็น

สภาพความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลกปัจจุบันเป็นผลให้ภาวะของสงครามเย็นคลี่คลายและสิ้นสุดลง สาเหตุที่สำคัญคือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในค่ายคอมมิวนิสต์ มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำของสหภาพโซเวียต ผู้นำโซเวียตรุ่นหลังๆ บรรณาการอยู่ร่วมกันโดยสันติมากกว่า และการแตกแยกระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับสหภาพโซเวียตทำให้ค่ายคอมมิวนิสต์ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นต้น
2. การแข่งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ ระยะเวลา ประเทศมหาอำนาจทั้งสองค่ายต่างประสบปัญหาความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจพอๆ กัน โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาต้องประสบปัญหาการขาดดุลทางการค้า จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยลดงบประมาณทางการทหารและการสะสมอาวุธลงตามลำดับ และมีการเจรจาลดกำลังอาวุธนิวเคลียร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจทั้งสองหลายครั้ง

3. การล่มสลายของสหภาพโซเวียตและประเทศคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออก นับตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขนานใหญ่ในประเทศค่ายคอมมิวนิสต์ นับตั้งแต่การรวมเยอรมนีให้เป็นประเทศเดียวกัน การแยกตัวเป็นเอกราชของสาธารณรัฐต่างๆ ในสหภาพโซเวียต และการสิ้นสุดอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก เป็นต้น เป็นผลให้อำนาจของฝ่ายคอมมิวนิสต์ลดลง แม้แต่สหพันธรัฐรัสเซียซึ่งหันมาปฏิรูปบ้านเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย ได้พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศโลกเสรีมากขึ้น ทำให้ยุคของสงครามเย็นสิ้นสุดลง

สงครามเกาหลี

สงครามเกาหลีเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรเกาหลี หลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลงใหม่ๆ กล่าวคือ ญี่ปุ่นได้เข้าครอบครองคาบสมุทรเกาหลีมาตั้งแต่ ค.ศ. 1910 ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นเป็นผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ใน ค.ศ. 1945 มหาอำนาจจึงเข้าครอบครองคาบสมุทรเกาหลีไว้ โดยใช้เส้นขนานที่ 38 องศาเหนือ เป็นแนวแบ่ง โดยกำหนดให้ดินแดนเหนือเส้นนี้อยู่ในความดูแลของสหภาพโซเวียตและดินแดนใต้เส้นนี้อยู่ในความดูแลของสหรัฐอเมริกา และให้จัดการเลือกตั้งเพื่อรวมเกาหลีทั้งสอง ใน ค.ศ. 1947 แต่เมื่อถึงกำหนดเวลาแล้วสหภาพโซเวียตไม่ยินยอมที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง

ในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 กองกำลังของเกาหลีเหนือซึ่งได้ฝึกปรือและเตรียมตัวมาอย่างดีพร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตก็ได้บุกผ่านเส้นขนานที่ 38 องศาเหนือลงมายังเกาหลีใต้ ทำให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต้องจัดประชุมฉุกเฉิน แต่ตัวแทนของสมาชิกถาวร 2 ประเทศ คือ สหภาพโซเวียตไม่ยอมเข้าประชุม และจีนออกเสียงคัดค้าน ดังนั้น ประธานาธิบดีทรูแมน แห่งสหรัฐอเมริกาจึงได้ส่งเคลื่อนกองกำลังของตนเข้าช่วยเกาหลีใต้ และขณะเดียวกันก็ได้ขอความร่วมมือไปยังพันธมิตรอื่นๆ ให้ช่วยเหลือด้วย

กองกำลังของสหรัฐอเมริกาได้ขับไล่เกาหลีเหนือออกไป และเข้าไปยึดพื้นที่ในเกาหลีเหนือได้ถึงบริเวณแม่น้ำยาตู เหตุการณ์นี้ทำให้จีนได้ประกาศเตือนให้สหรัฐอเมริกาทอนกำลังออกมา แต่นายพลคักลาส แมกอาร์เธอร์ ผู้บัญชาการในสงครามครั้งนี้กลับไม่สนใจ จีนจึงได้ส่งกองกำลังประมาณ 180,000 คน มาต่อต้านแต่ถูกสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรตอบโต้กลับไป จีนจึงส่งทหารเพิ่มมาอีกประมาณ 500,000 คน แต่ก็ถูกโต้ตอบพร้อมกับทิ้งระเบิดถล่มและต่อต้านอย่างหนักจึงต้องล่าถอยกลับไปอีก

(30)

นายพลแมกอาร์เธอร์ต้องการขจัดเงินออกไปจากสงครามครั้งนี้ จึงได้สั่งปิดล้อมชายฝั่งของจีน และยังสั่งให้ถล่มฐานทัพรัสเซียในแมนจูเลียด้วย ซึ่งทำให้ประธานาธิบดีรูสเวลต์ไม่เห็นด้วยกับแผนการนี้ เพราะเกรงว่าจะเป็นการดึงสหภาพโซเวียตเข้าสู่สงคราม จึงส่งย้ายนายพลแมกอาร์เธอร์ และแต่งตั้งนายพลแมทธิว พีริคซ์เวย์ มาเป็นผู้บัญชาการแทน กระทั่งนายพล คิวต์ ดี. ไอเซนเฮาว์ ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนต่อมาจึงได้ดำเนินนโยบายประนีประนอมมากขึ้น ทำให้มีการเปิดการเจรจายุติสงครามในคาบสมุทรเกาหลีขึ้นหลายครั้ง แต่ยังคงตกลงกันไม่ได้ กระทั่งถึงวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1953 จึงได้ตกลงยุติสงครามกันได้

ผลของสงคราม

สงครามเกาหลีทำให้มีการสูญเสียชีวิตมนุษย์ไปไม่น้อยกว่า 3,000,000 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวเกาหลีได้มากที่สุด คือประมาณ 1.3 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพลเรือน จีนประมาณ 1 ล้านคน เกาหลีเหนือประมาณ 500,000 คน อเมริกานประมาณ 54,000 คน และชาติอื่นๆ อีก เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย ตุรกี เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้ชาวเกาหลีต้องบาดเจ็บ เป็นโรคจิตและต้องอพยพลี้ภัยอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนทรัพย์สิน เช่น สิ่งสาธารณูปโภค โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่ราชการ บ้านเรือนราษฎร ต้องถูกวางเพลิง ถูกกระสุนทำลาย และถูกทิ้งระเบิดถล่มเสียหายไปเป็นจำนวนมาก ในด้านการเมืองนั้น สงครามครั้งนี้ทำให้เกาหลีต้องถูกแบ่งแยกออกเป็น

- 2 ประเทศ และทั้งสองต่างระแวงสงสัยในการบ่อนทำลายของอีกฝ่ายหนึ่งมากยิ่งขึ้น ดังนั้นโอกาสที่เกาหลีจะรวมเป็นประเทศเดียวกันจึงยิ่งห่างไกลออกไปอีก

(31)

สงครามระหว่างอาหรับ - อิสราเอล

สงครามระหว่างอาหรับ-อิสราเอล เป็นสงครามขัดแย้งทางศาสนาและเชื้อชาติระหว่างชาวอาหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ที่ต้องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวหรือชาวอิสราเอลผู้นับถือศาสนาユดาให้หมดสิ้น จากดินแดนปาเลสไตน์ซึ่งเป็นประเทศอิสราเอลในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวยิวต้องคอยได้และต่อสู้ป้องกันตัว เป็นความขัดแย้งที่กลายเป็นสงครามรบพุ่งกันหลายครั้ง คือ

สงครามครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 1948 ได้มีการประกาศจัดตั้งประเทศอิสราเอลขึ้นทำให้ประเทศกลุ่มอาหรับ ได้แก่ อียิปต์ จอร์แดน อิรัก ซิเรีย และเลบานอนไม่พอใจ จึงได้ประกาศสงครามกับอิสราเอลในวันรุ่งขึ้น โดยเริ่มเข้าโจมตีและปิดล้อมทางตอนใต้และทางตะวันออกของดินแดนปาเลสไตน์ การรบในระยะแรก อิสราเอลเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพราะมีกำลังน้อยกว่า แต่ในระยะหลัง ชาวยิวซึ่งมีความขยัน อดทน ฉลาด และที่สำคัญที่สุดคือ มีความตั้งใจสูงที่จะรบเพื่อปกป้องดินแดนของตน เพราะถ้าแพ้สงครามแล้วก็หมายถึงว่าพวกเขาจะไม่มีที่อยู่อาศัยอีกต่อไป ดังนั้น ชาวยิวจึงพยายามต่อสู้ และปรากฏว่าอิสราเอลเป็นฝ่ายชนะ และได้ยึดครองดินแดนของอาหรับไว้หลายแห่ง คือ ดินแดนบริเวณทะเลทรายเนกฟ พื้นที่บริเวณพรมแดนของจอร์แดน และเป็นเหตุให้ชาวอาหรับในปาเลสไตน์หรือประเทศอิสราเอลต้องพากันอพยพหนีภัยไปอยู่ในบริเวณฉนวนกาซาเป็นจำนวนมาก

สหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์กรการรักษาสันติภาพของโลกได้ยื่นมือเข้ามาไกล่เกลี่ยอิสราเอลจึงยอมยุติสงครามตามคำเรียกร้องของสหประชาชาติ

สงครามครั้งที่ 2 (ตุลาคม ค.ศ. 1956) จากความขัดแย้งที่เคยมีมาแล้ว ประกอบกับกรณีปัญหาคลองสุเอซ ซึ่งอยู่ในประเทศอียิปต์และเป็นคลองนานาชาติที่ใช้ร่วมกันหลายประเทศ และคลองนี้ยังเป็นเส้นทางเดินเรือผ่านจากทวีปยุโรปเข้ามาสู่ทวีปเอเชียได้ง่ายและสั้นกว่าเส้นทางอื่น ดังนั้น เมื่อนายกาเมล อับเดล นัสเซอร์ ประธานาธิบดีแห่งอียิปต์ได้ประกาศปิดคลองสุเอซ เพื่อไม่ให้อิสราเอลใช้หรือได้รับประโยชน์จากคลองนี้ ทำให้อิสราเอลไม่พอใจ จึงส่งกำลังเข้าโจมตีอียิปต์ทันที และช่วงระยะเวลาเพียง 5 วัน อิสราเอลก็ยึดฉนวนกาซาและคาบสมุทรซีนายไว้ได้

ต่อมาสหประชาชาติและมหาอำนาจตะวันตก ได้เข้ามาเจรจาเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับคลองสุเอซ โดยให้อิสราเอลและอียิปต์ถอนทหารออกไป กระทั่งถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 1957 ทหารของทั้งสองฝ่ายก็ได้ถอนทหารออกไปจากคลองสุเอซจนหมดสิ้น

(32)

สงครามครั้งที่ 3 หรือ สงคราม 6 วัน (5-10 มิถุนายน ค.ศ. 1967) เป็นเวลานานถึง 10 ปีที่อาหรับกับอิสราเอลไม่ได้มีสงครามกันอย่างรุนแรงแต่ก็มีการพิพาทขัดแย้งกันเรื่อยมาจนกระทั่งถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1967 สงครามระหว่างอาหรับกับอิสราเอลก็ได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

เริ่มโดยซีเรียเป็นฝ่ายบุกอิสราเอลก่อน จากนั้นอิสราเอลก็ได้โจมตีซีเรียเป็นการโต้ตอบ ต่อมาซีเรียได้ขอความช่วยเหลือจากอียิปต์ ประธานาธิบดีนัสเซอร์ แห่งอียิปต์ ได้ส่งกองทัพเข้าโจมตีอิสราเอล บริเวณทะเลทรายซีนาย และในที่สุดการปะทะกันระหว่างอาหรับกับอิสราเอลโดยมีอียิปต์เป็นผู้นำฝ่ายอาหรับทำให้อิสราเอลได้ยึดครองดินแดนในคาบสมุทรซีนาย ฉนวนกาซา เยรูซาเล็มส่วนที่เคยอยู่ภายใต้การควบคุมของจอร์แดนและได้ฝังตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน และอิสราเอลยังได้ครอบครองที่ราบสูงโกลันด้านพรมแดนประเทศซีเรียอีกด้วย

สงครามครั้งนี้สหประชาชาติก็ได้เข้ามาช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยุติการสู้รบเช่นเดียวกัน

สงครามครั้งที่ 4 เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1973 ซึ่งเป็นวันโยมคิปปูร์

(Yom Kippur) อันเป็นวันสำคัญทางศาสนาของชาวยิววันหนึ่ง ฝ่ายอาหรับเห็นว่าได้โอกาสดีเพราะเป็นเวลาที่ยอิสราเอลไม่ได้ตั้งตัวเลย จึงเข้าโจมตีเพื่อหวังว่าจะเอาชนะให้ได้

การรบครั้งนี้ได้มีสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตเข้ามามีบทบาทด้วย โดยสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนด้านกำลังอาวุธและงบประมาณแก่อิสราเอล ส่วนสหภาพโซเวียตสนับสนุนฝ่ายอาหรับ และได้สู้รบกันเป็นเวลา 18 วันสงครามครั้งนี้ทำให้เกิดการสูญเสียมากกว่าสงครามระหว่างอาหรับและอิสราเอลครั้งใด ๆ

ผลของสงคราม

สหประชาชาติได้เข้ามามีบทบาท โดยมีมติให้หยุดยิงและจัดให้มีการเจรจาสงบศึก โดยได้นำกำลังของสหประชาชาติเข้ารักษาสถานการณ์บริเวณสมรภูมิ ทำให้สงครามสู้รบระหว่างอาหรับและอิสราเอล ได้ยุติลงตั้งแต่ ค.ศ. 1975 แต่อย่างไรก็ดี ยังมีกรณีพิพาทขัดแย้งและสู้รบกันประปรายติดต่อกันมา กระทั่งถึงทุกวันนี้เป็นเวลาประมาณ 50 ปีแล้ว

สงครามอิรัก-อิหร่าน

สงครามระหว่างอิรัก-อิหร่าน บางครั้งเรียกว่า สงครามอ่าวเปอร์เซีย สงครามได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 1980 สาเหตุเกิดจากความขัดแย้งระหว่างอิรักและอิหร่านอยู่หลายประการ ดังนี้

2. ดินแดนบริเวณซัด อัล-อาหรับ ซึ่งเป็นบริเวณที่แม่น้ำไทกริสกับยูเฟรติสไหลมาบรรจบกัน เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของ 2 ประเทศนี้มาก ทำให้ทั้งอิรักและอิหร่านต่างต้องการยึดไว้เป็นของตนแต่ผู้เดียว

3. เชื้อชาติ ชาวอิรักส่วนใหญ่มีเชื้อสายอาหรับ แต่ชาวอิหร่านมีเชื้อสายเปอร์เซีย เนื่องจากการมีเผ่าพันธุ์ต่างกันจึงเกิดการทะเลาะวิวาทในเรื่องเชื้อชาติซึ่งเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะในบริเวณพรมแดนของ 2 ประเทศนี้

4. ปัญหาจังหวัดคูเซสถาน ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนของอิหร่าน แต่อิรักต้องการเข้าครอบครองดินแดนนี้ เพราะเป็นแหล่งน้ำมันที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

5. ความไม่พอใจของผู้นำของทั้ง 2 ประเทศ คือ ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ของอิรักซึ่งนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ ไม่พอใจนโยบายการนับถือศาสนาอิสลามของอยาโกลลาห์ โคไมนี ผู้นำอิหร่านซึ่งนับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ ขณะเดียวกันโคไมนีก็เกลียดชังผู้นำนิกายสุหนี่มากและตั้งใจที่จะทำลายล้างให้หมดไป

ดังนั้นในวันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 1980 อิรักจึงเข้าโจมตีจังหวัดคูเซสถานของอิหร่าน อิหร่านจึงส่งกำลังเข้าตอบโต้ จากนั้นสงครามได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และรบติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานาน สงครามนี้ได้เกี่ยวข้องไปถึงประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวหาว่า สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือแก่อิรัก

สงครามได้ยืดเยื้อมาจนกระทั่งสหประชาชาติและประเทศที่เป็นกลางได้พยายามที่จะให้ 2 ประเทศนี้ได้เจรจายุติสงครามกัน เพราะทั้ง 2 ต่างก็เป็นประเทศที่มีบทบาทต่อการส่งน้ำมันออกสู่ตลาดโลกมาก

ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ของอิรักประกาศว่าจะพยายามยุติสงครามลงด้วยสันติวิธี แต่การกระทำของอิรักกลับตรงกันข้าม กล่าวคือ ทางฝ่ายอิหร่านแจ้งว่า ชาวเคิร์ดในอิหร่านถูกอิรักโจมตีด้วยอาวุธเคมีทำให้ประชาชนล้มตายไปไม่ต่ำกว่า 5,000 คน และขณะเดียวกันทหารอิรักยังโจมตีและรุกรานเข้าไปในดินแดนของคนอยู่

ผลของสงคราม

ในวันที่ 18 กรกฎาคม ค.ศ. 1989 รัฐบาลอิหร่านได้ประกาศยอมรับแผนการสันติภาพของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และอิรักก็เห็นพ้องยอมรับมตินี้ด้วย นับว่าเป็นการสิ้นสุดสงครามของ 2 ประเทศนี้ ซึ่งยืดเยื้อมาเป็นเวลาประมาณ 9 ปี และทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายต้องสูญเสียชีวิตทหารและราษฎร รวมทั้งทรัพย์สินไปเป็นจำนวนมาก

สงครามเวียดนาม

เมื่อเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ฝรั่งเศสยังพยายามที่จะเข้ามามีอำนาจในเวียดนามอีก ส่วนสหรัฐอเมริกา ซึ่งทางเวียดนามหวังว่าจะเป็นผู้สนับสนุนให้เวียดนามได้รับเอกราชอย่างแท้จริง กลับทำเฉยเสียและวางตัวเป็นกลาง ทั้งๆ ที่สหรัฐอเมริกามีอิทธิพลมากพอที่จะบีบบังคับฝรั่งเศสได้ จึงได้เกิดขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนามห์ ภายใต้การนำของ โฮ จี มินห์ โดยมีฐานสนับสนุนจากกลุ่มชาตินิยมทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะต่อต้านฝรั่งเศสโดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ. 1946 กระทั่งถึง ค.ศ. 1954 ฝรั่งเศสจึงต้องยอมจำนนต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ในการรบที่เดียนเบียนฟู และมีการเจรจาสงบศึกกันที่นครเจนีวา

ผลของการเจรจาดังกล่าว ฝรั่งเศสจะต้องให้เอกราชแก่เวียดนาม และประเทศเวียดนามจะต้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามแนวเส้นขนานที่ 17 องศาเหนือ โดยเวียดนามเหนืออยู่ภายใต้การปกครองของโฮ จี มินห์ และเวียดนามใต้อยู่ภายใต้การปกครองของจักรพรรดิเบ่าได้ การแบ่งเวียดนามออกเป็นสองส่วนนี้ เป็นการแบ่งชั่วคราว ซึ่งจะรวมกันอีกครั้งหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. 1956 แต่เมื่อถึงเวลานั้นก็ยังไม่ได้จัดให้มีการเลือกตั้ง

ส่วนทางเวียดนามใต้ประชาชนได้มีมติประชาชนให้ปลดจักรพรรดิเบ่าได้ออกจากราชสมบัติ และให้นายโง ดินห์ เดียม ขึ้นดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ค.ศ. 1955 แล้วตั้งแต่นั้นมา ในเวียดนามใต้ก็ได้เกิดการสู้รบเป็นสงครามภายในตลอดมาโดย โง ดินห์ เดียม ได้รับความสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ส่วนเวียดนามใต้ได้รับความสนับสนุนจากเวียดนามเหนือและสหภาพโซเวียต ต่อมา โง ดินห์ เดียม ถูกโค่นอำนาจและเสียชีวิต การเมืองในเวียดนามใต้ก็ยังไร้เสถียรภาพลงไปอีก กล่าวคือ ได้มีรัฐบาลทหารพลัดเปลี่ยนขึ้นมาปกครองและสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนในการสู้รบกับเวียดนามเหนือและเวียดนาม นอกจากจะมีทหารอเมริกันเข้าช่วยทหารเวียดนามได้แล้ว ยังมีทหารจากเกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และไทยเข้าร่วมช่วยเหลือด้วย

ในสงครามเวียดนามมีเหตุการณ์สำคัญ เกิดขึ้นเป็นลำดับ ดังนี้

ค.ศ. 1965-1967 สหรัฐอเมริกาได้ส่งอาวุธยุทโธปกรณ์และทหารเพิ่มเข้ามายังเวียดนาม
จีนเรื่อยๆ และทำการสู้รบในแบบ พร้อมทั้งทิ้งระเบิดโจมตีเวียดนามเหนือในฐานะผู้ให้การ
สนับสนุนเวียดกงอย่างหนัก แต่เวียดกงได้ใช้วิธีการรบแบบกองโจร

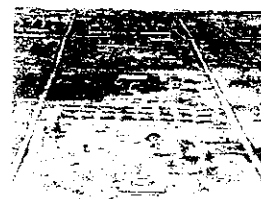
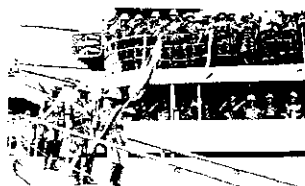
ค.ศ. 1967 ชาวอเมริกัน ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รวมตัวกันต่อต้านสงครามเวียดนาม
ทำให้ประธานาธิบดีขณะนั้น คือ นายลินคอล์น บี.จอห์นสัน ต้องสั่งเลิกทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือ
และประกาศจะถอนทหารกลับประเทศ

ค.ศ. 1968 เวียดกงทำการโจมตีเมืองต่างๆ ในเวียดนามใต้อย่างหนัก รวมทั้งไซ่ง่อนด้วย
ทำให้มีการเจรจันที่ปารีส โดยมีผู้แทนจากเวียดนามเหนือ เวียดนามใต้ เวียดกงและ
สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมเจรจา

ค.ศ. 1969 สหรัฐอเมริกาเริ่มถอนทหารออกจากเวียดนาม ส่วนเวียดกงได้เข้าแทรกซึม
ในเวียดนามใต้และยึดพื้นที่ได้บางส่วน

ค.ศ. 1970 เกิดสงครามภายในประเทศลาวและเขมร ระหว่างกลุ่มที่นิยมคอมมิวนิสต์
ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเหนือและสหภาพโซเวียต กับกลุ่มนิยมตะวันตกที่ได้รับการ
สนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา

ค.ศ. 1973 มีการเจรจาสันติภาพที่ปารีส ตกลงให้สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกไป และ
ให้ชาวเวียดนามใต้ตัดสินใจอนาคตของตนเอง แต่พวกคอมมิวนิสต์และเวียดกง ยังสู้รบต่อไปและเข้า
ยึดไซ่ง่อนได้เมื่อ 30 เมษายน ค.ศ. 1976 อันเป็นการสิ้นสุดของสงครามเวียดนาม

(36)

ผลของสงคราม

สงครามครั้งนี้ทำให้สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจต้องเสียเกียรติภูมิ ในฐานะผู้แพ้สงคราม ต้องสูญเสียชีวิตทหารไปประมาณ 47,000 คน และบาดเจ็บประมาณ 305,000 คน เวียดนามเหนือต้องเสียกองกำลังเวียดกงประมาณ 900,000 คน บาดเจ็บประมาณ 2,000,000 คน และเวียดนามใต้ต้องเสียชีวิตทหารประมาณ 250,000 คน บาดเจ็บประมาณ 600,000 คน ส่วนราษฎรเวียดนามทั้งเหนือและใต้ต้องเสียชีวิตไปเป็นล้านคน และสงครามนี้เป็นสาเหตุให้ชาวเวียดนามใต้ต้องอพยพหนีภัยออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก

ส่วนทรัพย์สินนั้นเสียหายทั้งฝ่ายสหรัฐอเมริกาและเวียดนาม โดยเฉพาะเวียดนามทั้งเหนือและใต้ ซึ่งเป็นสมรภูมิถูกทิ้งระเบิดเสียหายมากทั้งบ้านเรือน สถานที่ราชการ สิ่งสาธารณูปโภคแม้แต่พื้นที่การเกษตร และป่าไม้ก็ถูกทำลายไปมาก คาดว่าสงครามครั้งนี้มีมูลค่าความเสียหายไม่น้อยกว่า 200,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สงครามเกาะฟอล์กแลนด์

ฟอล์กแลนด์เป็นหมู่เกาะทางด้านตะวันออกของประเทศอาร์เจนตินา ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 2 เกาะ และเกาะเล็กๆ ซึ่งไม่มีผู้คนอยู่อาศัยอีกประมาณ 200 เกาะ มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 12,000 ตารางกิโลเมตร ชาวยุโรปรู้จักฟอล์กแลนด์เมื่อนักเดินเรือชาวอังกฤษได้เดินทางมาสำรวจชายฝั่งของเกาะนี้ในค.ศ. 1592 และต่อมาก็มีนักเดินเรือได้เดินทางมาสำรวจอีกหลายคณะ กระทั่งถึง ค.ศ. 1765 อังกฤษจึงได้จัดหมู่เกาะนี้ไว้เป็นอาณานิคมของตน และมีชาวอังกฤษกลุ่มหนึ่งได้เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐาน แต่ก็ถูกชาวสเปนซึ่งครอบครองอาร์เจนตินาและมีอิทธิพลอยู่ในภูมิภาคนี้ทำการขับไล่ออกไป

เมื่ออาร์เจนตินา ได้รับเอกราชจากสเปนใน ค.ศ. 1820 จึงได้เข้าครอบครองหมู่เกาะนี้ไว้โดยไม่มีชาติใดสนใจ กระทั่งถึง ค.ศ. 1830 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศว่า เกาะนี้ไม่ได้เป็นอาณานิคมของชาติใด แต่เมื่ออังกฤษได้กลับเข้ามายังเกาะนี้ในอีก 3 ปีต่อมา สหรัฐอเมริกาก็กลับทำเฉยเสีย เนื่องจากเป็นช่วงที่สหรัฐอเมริกากำลังดำเนินนโยบายตามวาทะมอนโร (Monroe Doctrine) ทำให้อังกฤษอพยพทหารและประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้นอีก

หลังจากสหประชาชาติกำเนิดแล้ว หมู่เกาะฟอล์กแลนด์จึงต้องอยู่ภายใต้การอารักขาของสหประชาชาติในฐานะอาณานิคมโพ้นทะเลของชาติอื่น แต่อาร์เจนตินาเรียกร้องว่า หมู่เกาะฟอล์กแลนด์เป็นดินแดนของตนจนถึง ค.ศ. 1965 สหประชาชาติจึงได้เชิญอังกฤษและอาร์เจนตินามาเจรจากดกกันโดยสันติวิธี แต่ก็ตกลงกันไม่ได้จนกลายเป็นปัญหายืดเยื้อมา

(37)

วันที่ 2 เมษายน ค.ศ. 1982 อาร์เจนตินาจึงยกกำลังเข้าปิดล้อมอังกฤษในฟอล์กแลนด์ไว้ อังกฤษจึงส่งกองกำลังพร้อมด้วยเครื่องบิน เรือรบ และอาวุธนานาชนิดเดินทางมา จนได้เกิดการสู้รบกันอย่างหนัก และอีก 6 สัปดาห์ต่อมา อังกฤษก็ยึดครองเกาะฟอล์กแลนด์คืนได้

ผลของสงคราม

สงครามครั้งนี้ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้งสองฝ่าย กล่าว คือ อังกฤษต้องเสียชีวิตทหารไปประมาณ 250 คน อาร์เจนตินาต้องเสียชีวิตทหารไปประมาณ 650 คนและนอกจากนี้ต้องสูญเสียทรัพย์สินไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอาร์เจนตินา หลังสงครามแล้วได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจนทำให้ผู้นำทางทหารใช้เป็นข้ออ้าง ในการเข้ามายึดอำนาจจัดการบริหารประเทศและเป็นสาเหตุที่ทำให้อาร์เจนตินาต้องหมดความมั่นคงทางการเมืองต่อมา

สงครามอิรักยึดครองคูเวต

อิรักได้ทำสงครามกับอิหร่านมานานถึง 9 ปี ทำให้มีหนี้สินต่างประเทศ โดยเฉพาะที่กู้ยืมมาจากซาอุดีอาระเบียและคูเวต มีจำนวนรวมกันประมาณ 80,000 ล้านดอลลาร์ แต่อิรักเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำมันอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ และนอกจากนี้ อิรักภายใต้การนำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ยังได้สร้างกองทัพอิรักให้มีแสนยานุภาพที่เกรียงไกรกว่าทุกประเทศในตะวันออกกลาง กล่าวคือ มีทหารที่ฝึกปรืออย่างดีและผ่านประสบการณ์สงครามกับอิหร่านมาแล้วจำนวนมากกว่า 1 ล้านคน มีอาวุธที่ทันสมัยทั้งเครื่องบิน จรวด อาวุธเคมีและกำลังเริ่มต้นพัฒนาอาวุธปรมาณูขึ้นอีก

ส่วนคูเวต เป็นประเทศเล็กๆ ด้านกันอ่าวเปอร์เซีย ตั้งอยู่ระหว่างอิรักและซาอุดีอาระเบียในอดีตคูเวตเคยเป็นจังหวัดหนึ่งของอาณาจักรออตโตมัน แต่ด้วยเหตุที่เป็นแหล่งน้ำมันอย่างมหาศาล จึงต้องตกอยู่ภายใต้การครอบครองของ สหราชอาณาจักร ตั้งแต่ ค.ศ. 1914 และได้รับเอกราชใน ค.ศ. 1961

ในระยะที่อิรักยุติสงครามกับอิหร่านนั้น เป็นช่วงที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกตกต่ำ อิรักจึงกล่าวหาว่าประเทศสมาชิกของโอเปคทั้งหลายผลิตน้ำมันออกสู่ตลาดโลกมากเกินไป จึงทำให้เสยราคา ส่วนคูเวตนั้นนอกจากจะมีส่วนทำให้ราคาน้ำมันตกต่ำแล้ว อิรักยังกล่าวหาว่า คูเวตดูน้ำมันจากแหล่งของตนอีกด้วย อิรักจึงขอเจรจาเรื่องพรมแดนกับคูเวตซึ่งเคยมีกรณีพิพาท จัดแย้งกันมาก่อน ซึ่งอิรักหวังว่าอาจจะได้ดินแดนที่เป็นแหล่งน้ำมันเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะได้ดินแดนที่เป็นทางออกสู่อ่าวเปอร์เซียกว้างขึ้นด้วย แต่คูเวตปฏิเสธคำขอนั้นตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 1990 อิรักจึงได้เคลื่อนกองกำลังเข้ายึดครองคูเวตได้อย่างง่ายดาย

ประชาชาติทั่วโลกต่างประณามการกระทำของอิรัก ส่วนคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้จัดการประชุมฉุกเฉินและมีมติให้อิรักถอนกำลังออกไป แต่อิรักยังเพิกเฉยโดยอ้างว่าคูเวตเป็นจังหวัดหนึ่งของตน

ดังนั้น สหประชาชาติภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศสพร้อมด้วยประเทศอื่นๆ จึงได้เคลื่อนกำลังสู่ตะวันออกกลาง และทำการทิ้งระเบิดแหล่งยุทธศาสตร์ สนามบิน และเส้นทางคมนาคมในประเทศอิรัก โดยเฉพาะในกรุงแบกแดด และเมืองใหญ่อื่นๆ

พร้อมกันนั้นทางฝ่ายสหประชาชาติ ก็ได้ยื่นคำขาดให้อิรักถอนกำลังทหารออกไปจากคูเวต แต่ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ไม่ยอมปฏิบัติตาม ดังนั้นกองกำลังของสหประชาชาติจึงเคลื่อนกำลังเข้ายึดคูเวตกลับคืนได้ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1991 โดยใช้เวลากวาดล้างอิรักออกไปจากคูเวตภายในเวลาเพียง 100 ชั่วโมงเท่านั้น

ผลของสงคราม

ในสงครามครั้งนี้ ฝ่ายสหประชาชาติได้นำอาวุธที่ทันสมัยออกมาใช้มาก จึงทำให้ฝ่ายสหประชาชาติเสียชีวิตทหารไปเพียงไม่กี่สิบคน ส่วนทางฝ่ายอิรักก็ไม่ยอมเปิดเผยความสูญเสียของชีวิตทหาร แต่ทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างในประเทศอิรักได้รับความสูญเสียมาก เช่น สนามบิน สะพาน บ้านเรือน สถานที่ราชการ ค่ายทหาร และแหล่งยุทธศาสตร์ เป็นต้น ทางด้านคูเวตนอกจากจะถูกอิรักกอบโกยทรัพย์สินจากภาคเอกชนและราชการแล้ว บ่อน้ำมันในคูเวตหลายร้อยบ่อยังถูกอิรักจุดไฟเผาทั้งก่อนล่าถอยไป ทำให้ต้องใช้เวลาก่อปิ้งจึงดับไฟได้หมดและอิรักยังปล่อยน้ำมันดิบลงสู่อ่าวเปอร์เซียจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งเป็นการจงใจทำลายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยาอย่างไม่น่าให้อภัย

สงครามกัมพูชา

กัมพูชาได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส เมื่อค.ศ. 1954 ตามข้อตกลงของนานาชาติในการประชุมที่กรุงเจนีวา ค.ศ. 1955 เจ้าสีหนุบุตรียกัมพูชาได้สละราชสมบัติให้แก่พระบิดาของพระองค์ เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการบริหารประเทศได้อย่างเต็มที่ เจ้าสีหนุได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศเรื่อยมา แต่พระองค์ต้องประสบกับความยุ่งยากทางการเมือง เนื่องจากเกิดความแตกแยกทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม บางกลุ่มนิยมคอมมิวนิสต์ บางกลุ่มนิยมฝ่ายตะวันตก เจ้าสีหนุจึงประกาศนโยบายต่างประเทศกัมพูชาไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด คือนโยบายเป็นกลางคบกับทุกชาติแต่จริงๆ แล้วเจ้าสีหนุมักจะดำเนินนโยบายสนิทสนมกับประเทศคอมมิวนิสต์เป็นพิเศษ

(39)

นโยบายของกัมพูชาดังกล่าว ทำให้สหรัฐอเมริกาและไทยไม่พอใจ จึงสนับสนุนฝ่ายนิยมตะวันตกต่อต้านรัฐบาลสีหนุ ขณะเดียวกันกลุ่มนิยมคอมมิวนิสต์(ในตอนหลังเรียกว่า เขมรแดง) หลบหนีไปตั้งมั่นตามป่าเขา เพื่อต่อต้านรัฐบาลที่พนมเปญ ต่อมาสงครามเวียดนามได้ขยายเข้าสู่กัมพูชา สหรัฐอเมริกาได้ทิ้งระเบิดกัมพูชาโดยอ้างว่าเพื่อทำลายแหล่งซ่อนตัวของเวียดนามเหนือ เจ้าสีหนุได้ประท้วงสหรัฐอเมริกาหลายครั้ง แต่สหรัฐอเมริกาไม่สนใจ

ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1970 ขณะที่เจ้าสีหนุเดินทางไปต่างประเทศ นายพลลอนนอล ได้เข้ายึดอำนาจโดยมีสหรัฐอเมริกาหนุนหลัง หลังจากนั้นนายพลลอนนอลได้บริหารประเทศและทำสงครามกับฝ่ายเขมรแดง เมื่อสหรัฐอเมริกายุติสงครามในเวียดนามและถอนทหารกลับบ้าน ฝ่ายคอมมิวนิสต์ทั้งในเวียดนาม ลาว และกัมพูชาเปิดฉากรุกหนักฝ่ายรัฐบาล ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1975 ฝ่ายเขมรสามารถบุกเข้ายึดกรุงพนมเปญได้สำเร็จ

เมื่อเขมรแดงเข้าปกครองประเทศพวกเขมรแดงภายใต้การนำของนายพอล พต และนายเจียวสัมพันท์ พยายามใช้รูปแบบคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงบีบคั้น ข่มเหง และฆ่าฟันประชาชนที่ไม่ร่วมมือล้มตายมากมาย ทำให้กัมพูชาเกิดกบฏ ประชาชนนับแสนคนอพยพออกนอกประเทศ นอกจากนั้นรัฐบาลเขมรแดงยังใช้นโยบายเป็นปฏิปักษ์กับเวียดนามอีกด้วย

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1979 กองทัพเวียดนามได้บุกเข้ายึดกรุงพนมเปญได้สำเร็จ จับไล่พวกเขมรแดงหนีไปตั้งมั่นตามป่าเขาผู้รับแบบกองโจรกับทหารเวียดนามต่อไป เวียดนามได้จัดตั้งรัฐบาลกัมพูชาซึ่งเป็นฝ่ายนิยมเวียดนามขึ้นบริหารประเทศ สร้างความไม่พอใจแก่ไทย กลุ่มอาเซียน และสหรัฐอเมริกาอย่างมาก ทั้งสามฝ่ายดังกล่าว พยายามเรียกร้องนานาชาติให้ต่อต้านการกระทำของเวียดนามและสนับสนุนให้เจ้าสีหนุเป็นผู้นำในการประสานกลุ่มต่างๆ รวมทั้งกลุ่มเขมรแดง ต่อต้านการยึดครองกัมพูชาของเวียดนาม

สหประชาชาติพยายามบีบให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาและให้จัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในที่สุดเวียดนามซึ่งเบื่อหน่ายจากการทำสงครามมานาน และต้องการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจประเทศของตนจึงยุติสงครามและถอนทหารกลับประเทศ

ภายหลังจากนี้ไป สหประชาชาติพยายามไกล่เกลี่ยผู้นำกัมพูชาทุกฝ่ายให้ยุติสงครามรบพุ่งกันเองและให้ประชาชนได้เลือกตั้งทั่วไปในค.ศ. 1993 การเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้กลุ่มเขมรแดงไม่ยอมเข้าร่วมด้วย โดยสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ภายหลังจากการเลือกตั้งมีการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่างกลุ่มที่นิยมเวียดนามกับกลุ่มเจ้าสีหนุ มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้เจ้าสีหนุกลับเข้าดำรงตำแหน่งกษัตริย์ของกัมพูชาอีกครั้งหนึ่ง

(40)

รัฐบาลผสมยังมีปัญหายุ่งยากอันเนื่องมาจากความไม่ลงรอยกันระหว่างกลุ่มนิคมเจ้าสีหนุกับกลุ่มนิคมเวียคนาม อีกทั้งยังต้องทำสงครามกับกลุ่มเขมรแดงอยู่เรื่อยๆ ทำให้การพัฒนาประเทศไม่อาจเจริญรุดหน้าไปได้

ต่อมาผู้นำเขมร 2 ฝ่าย ได้เกิดขัดแย้งกันอย่างรุนแรง คือ ฝ่ายนายฮุนเซ็น ซึ่งนิคมเวียคนามได้ประกาศขับไล่เจ้ารณฤทธิ์โฮรสของเจ้าสีหนุออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทำให้สองฝ่ายเกิดการสู้รบกันเองในค.ศ. 1997 สหประชาชาติต้องทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้สองฝ่ายประนีประนอมกัน ในที่สุดก็ตกลงกันได้โดยจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1998 ภายหลังการเลือกตั้งทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาลผสม โดยมี นายฮุนเซ็น เป็นนายกรัฐมนตรี

วิกฤตการณ์เลบานอน เริ่มขึ้นเมื่ออิสราเอลส่งกองกำลังบุกรุกเข้าสู่เลบานอนในวันที่ 6 มิ.ย. ค.ศ. 1982 เป็นการบุกรุกแบบสายฟ้าแลบเพื่อต้องการทำลายขบวนการปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Palestinian Liberation Organization หรือ PLO) ภายใต้การนำของนายยัสเซอร์ อาราฟัต เป้าหมายแรกของการบุกอยู่ที่กรุงเบรุต อันเป็นฐานที่มั่นของขบวนการฟีแอลโอ หลังจากนั้นก็ได้ขยายขอบเขตการรุกรามขึ้น การบุกของกองทัพอิสราเอลสู่เลบานอน ยังได้เป็นการชักนำให้ประเทศอื่นเข้าแทรกแซงเลบานอน มีผลให้เลบานอนตกอยู่สภาวะสงครามตลอดมาจนทุกวันนี้

ประกอบกับเลบานอนประสบปัญหาความแตกแยกและความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรกันของชาวเลบานอน 2 กลุ่มคือ เลบานอนคริสเตียน และเลบานอนมุสลิม อันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางศาสนา

ปัญหาวิกฤตการณ์เลบานอน มีสาเหตุสำคัญดังนี้

1. การขาดสำนึกในความรักชาติ ขาดความเป็นเชื้อชาติเดียวกัน อันเนื่องจากต่างฝ่ายต่างก็ผูกพันชีวิตจิตใจไว้กับศาสนาของตน จึงยากแก่การจะประสานความรู้สึกชาติเดียวกันได้
2. ความแตกแยกทางศาสนา เนื่องจากความขัดแย้งในเรื่องความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกันของศาสนาใหญ่ๆ ระหว่างคริสต์และอิสลาม

3. การแทรกแซงของขบวนการพีแอลโอ ที่เข้าไปใช้เลบานอนเป็นฐานที่มั่น

4. การแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตที่ต่างก็ให้การสนับสนุนช่วยเหลือฝ่ายที่ตนสนับสนุนอยู่ เช่น การเพิกเฉยของสหรัฐอเมริกาต่อการรุกรานของกองทัพอิสราเอลเข้าสู่เลบานอน การให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธของสหภาพโซเวียตต่อกองทัพซีเรียที่เข้าข้างฝ่ายเลบานอนมุสลิม เป็นต้น

ผลของวิกฤตการณ์เลบานอน

1. ผลต่อเลบานอน ประสบความเสียหายรุนแรงในทุกด้านเพราะเป็นสนามรบ บ้านเมืองถูกทำลายย่อยยับ โดยเฉพาะกรุงเบรุต
2. ผลต่อประเทศต่างๆ อาทิเช่น องค์การพีแอลโอ ต่อซีเรีย และต่ออิสราเอล โดยเฉพาะอิสราเอลถูกประณามจากนานาชาติอย่างมาก

การเปลี่ยนแปลงของประเทศค่ายคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก

นับตั้งแต่โปแลนด์เป็นผู้นำของความเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบคอมมิวนิสต์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในประเทศคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออกอื่นๆ ดังนี้

1. ประเทศเชโกสโลวะเกีย ได้มีการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ มีได้อยู่ในความควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ. 1989
2. ประเทศโรมาเนีย ประชาชนได้เดินขบวนชุมนุมต่อต้านประธานาธิบดีเซเชสคูและรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ ในที่สุดประธานาธิบดีเซเชสคูและภรรยาถูกประหารชีวิต รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ถูกยกเลิกไป มีการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ที่มีโซคอมมิวนิสต์ขึ้นปกครองแทน เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 1989
3. ประเทศเยอรมนี นับตั้งแต่การแบ่งแยกเป็นเยอรมนีตะวันออกและเยอรมนีตะวันตกอย่างเด็ดขาด อันเนื่องจากลัทธิอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ชาวเยอรมนีตะวันออกอพยพไปสู่ตะวันตกตลอดเวลา จึงทำให้ต้องมีการสร้างกำแพงเบอร์ลินขึ้นมา จนกระทั่ง ค.ศ. 1989 ได้เริ่มมีการอนุญาตให้ประชาชนเดินทางไปยังฝ่ายโลกเสรีได้มากขึ้น จนกระทั่งมีการดำเนินการที่จะรวมประเทศเยอรมนีตะวันออกกับเยอรมนีตะวันตกเป็นประเทศเดียวกัน

ในภูมิภาคเอเชียหลายประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์ ต่างก็มีการเปลี่ยนแปลง มีความพยายามเรียกร้องประชาธิปไตยมากขึ้น อาทิเช่น จีน มีการเรียกร้องประชาธิปไตยที่จัตุรัสเทียนอันเหมินแต่ถูกปราบปราม

บทที่ 5

แนวทางการประสานประโยชน์ในการสร้างสันติภาพของโลก

การประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ หมายถึง การตกลงทำข้อผูกพันร่วมกันในเรื่องต่างๆ ระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยการแบ่งปันผลประโยชน์และความก้าวหน้าต่อกัน แลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดสันติภาพถาวรขึ้น

สาเหตุของการประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ

1. การเผยแพร่แนวคิดของนักคิดบางคนที่ต้องการสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศเกิดขึ้น
2. ความต้องการพึ่งพาอาศัยทางด้านเศรษฐกิจ
3. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้นุญช์ผลิตอาวุธที่ร้ายแรงขึ้นมาใช้ทำลายล้างซึ่งกันและกันได้ แต่ละประเทศจึงหันมาร่วมมือกันเพื่อหาทางยุติความขัดแย้ง
4. การรณรงค์ของคนบางกลุ่มที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา
5. การมองเห็นปัญหาร่วมกันของประเทศต่างๆ จึงทำให้เกิดความร่วมมือเพื่อประสานประโยชน์ขึ้นมา
6. การแสวงหาแนวทางป้องกัน การสร้างดุลแห่งอำนาจระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันมิให้ชาติหนึ่งใช้กำลังทหารเข้ารุกรานชาติอื่น
7. การสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพราะความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและสงคราม

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ มีวิธีแก้ไขปัญหา 3 แนวทางดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี มี 2 ประการ คือ
 - 1.1 วิธีการทางการทูตและการเมือง ประเทศคู่กรณีจะต้องประนีประนอมซึ่งกันและกันการแก้ไขปัญหาจึงจะประสบความสำเร็จ ได้แก่ การเจรจาโดยตรง การให้ประเทศเป็นกลางเข้าไกล่เกลี่ย การตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริง และตั้งกรรมการประนีประนอม

(43)

1.2 วิธีการทางกฎหมาย วิธีการทางกฎหมายนับว่ามีความยืดหยุ่นน้อยกว่าวิธีการทางการทูตและการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะต้องตีความตามตัวบทกฎหมาย และเมื่อมีคำตัดสินออกมาแล้วก็ต้องมีการดำเนินการตามคำตัดสินและผูกพันคู่กรณี วิธีการทางกฎหมายยังแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ การตั้งศาลอนุญาโตตุลาการ และการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

2. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยวิธีการบีบบังคับ

เป็นการแก้ไขปัญหาคโดยไม่ใช้ความรุนแรง วิธีการนี้รัฐจะใช้ก็ต่อเมื่อการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธีไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นการแสดงท่าทีของรัฐว่าแท้จริงแล้วการที่จะต้องแก้ไขปัญหานั้นให้ได้ อันจะทำให้มีผลในทางจิตวิทยา มาตรการสำคัญที่นำมาใช้ได้แก่ การตอบโต้ การปิดทะเลอย่างสันติ การเข้าไปยึดครองดินแดนของต่างประเทศ การเข้าแทรกแซงในประเทศอื่น เป็นต้น

4. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยวิธีการใช้กำลัง การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยวิธีการใช้กำลัง คือ การทำสงคราม

การประสานประโยชน์หลังสงครามโลกครั้งที่ 1

องค์การสันนิบาตชาติ (The League of Nations)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้มีการเคลื่อนไหวที่จะจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นเพื่อรักษาสันติภาพของโลก ประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์การนี้ขึ้น โดยทุกประเทศที่เป็นฝ่ายชนะสงครามจะร่วมเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติ

องค์การสันนิบาตชาติจัดตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1919 สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศตัวตั้งตัวตีสำคัญให้มีการจัดตั้งองค์การนี้ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิก เพราะถือว่าองค์การนี้เป็นส่วนหนึ่งของสนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์ที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมรับมาตั้งแต่ต้น ซึ่งนับว่าเป็นจุดบกพร่องประการหนึ่งขององค์การสันนิบาตชาติ เป็นผลให้การดำเนินงานขององค์การสันนิบาตชาติล้มเหลว เพราะขาดกำลังสนับสนุนทางเศรษฐกิจและทางทหารจากสหรัฐอเมริกา รวมทั้งกลายเป็นเครื่องมือของประเทศผู้ชนะสงครามที่จะจัดการกับประเทศผู้แพ้สงคราม เช่น การกำหนดว่าประเทศที่แพ้สงครามจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ต่อเมื่อปฏิบัติตามสนธิสัญญาสันติภาพหลังสงครามได้ครบถ้วนแล้ว เป็นต้น

(44)

การดำเนินงานขององค์การสันนิบาตชาติประสบความสำเร็จได้ดีในระยะแรก โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ เช่น การดูแลและคุ้มครองผู้ลี้ภัย การให้ความคุ้มครองแก่คนกลุ่มน้อย การออกกฎหมายการคุ้มครองและส่งเสริมกรรมกร เป็นต้น ส่วนกรณีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทระหว่างประเทศ แม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จนักแต่ก็สามารถแก้ไขข้อพิพาทได้หลายครั้งด้วยกันในระหว่าง ค.ศ. 1920-1928 ซึ่งนับว่าเป็นการทำให้การก่อเหตุร้ายในโลกลดน้อยลง

อย่างไรก็ดี ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น องค์การสันนิบาตชาติไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศในหลายกรณีด้วยกัน เช่น กรณีญี่ปุ่นยึดแมนจูเรีย เป็นต้น

องค์การสันนิบาตชาติสลายตัวลงหลังจากการประชุมครั้งสุดท้ายใน ค.ศ. 1939 สาเหตุของความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติที่สำคัญมาจากการที่สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นมหาอำนาจประเทศหนึ่งในขณะนั้นไม่ร่วมเป็นสมาชิกองค์การ การขยายตัวของระบอบเผด็จการทั้งในเอเชียและยุโรป ทำให้ศักดิ์ศรีขององค์การลดน้อยลง นอกจากนี้ สันนิบาตชาติไม่มีกองทัพประจำการที่จะใช้บังคับให้ประเทศใดประเทศหนึ่งให้ปฏิบัติตามมติขององค์การและที่สำคัญที่สุด ก็คือประเทศสมาชิกไม่มีความจริงจังในการให้ความร่วมมือกันรักษาสันติภาพ

การประสานประโยชน์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

องค์การสหประชาชาติ (United Nation Organization :UN)

กำเนิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กลุ่มประเทศสัมพันธมิตรต่างเห็นชอบในหลักการที่จะตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นแทนสันนิบาตชาติ เพื่อทำหน้าที่รักษาสันติภาพ และสร้างสันติภาพขึ้นในโลก อเมริกา รัสเซีย อังกฤษ และจีน ได้เจรจาเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์การนี้ที่คลุหาสต์ Dambarton Oaks กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สำหรับอเมริกา (กันยายน และตุลาคม ค.ศ. 1944) แล้วมีมติว่า

1. ใช้ชื่อองค์การนี้ว่า องค์การสหประชาชาติ (UN)
2. ทุกประเทศที่ทำสงครามกับเยอรมนีก่อน 1 มีนาคม ค.ศ. 1945 มีสิทธิเป็นสมาชิกผู้แทน 50 ประเทศ ได้ร่างกฎบัตร UN ณ นครซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 25 เมษายน - 25 มิถุนายน 1945 และในวันที่ 24 ตุลาคม 1945 ที่ประชุมรับรองกฎบัตรดังกล่าวด้วยคะแนนเอกฉันท์

วัตถุประสงค์

1. ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยการร่วมมือป้องกัน และขจัดภัยการคุกคามที่เกิดขึ้นในโลกโดยสันติวิธีต่อสันติภาพ
2. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชาติต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
3. เสริมสร้างการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา และศาสนา
4. จะทำหน้าที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศในการประสานนโยบาย และการดำเนินงานของประเทศสมาชิกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

องค์กรหลักของสหประชาชาติ

1. สมัชชาใหญ่ คือที่ประชุมของประเทศสมาชิกทั้งหมด ประชุมสามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม
2. คณะมนตรีความมั่นคง ประกอบด้วยชาติต่างๆ 15 ประเทศ ในจำนวนนี้มีประเทศมหาอำนาจ 5 ประเทศเป็นสมาชิกถาวรคือ สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อังกฤษ ฝรั่งเศส และจีน มีหน้าที่สำคัญ คือ ระวังกรณีพิพาทและจรรโลงสันติภาพให้เกิดแก่โลก ในการพิจารณาเรื่องสำคัญจะต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นด้วย 9 เสียง ซึ่งรวมคะแนนเสียงจากสมาชิกถาวรครบทั้ง 9 เสียงด้วย กรณีที่สมาชิกถาวรไม่เห็นด้วยและใช้สิทธิยับยั้ง ให้ถือว่ามติดังกล่าวนั้นตกไป
3. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ตั้งขึ้นเนื่องจากความเชื่อที่ว่าความยุ่งยากระหว่างชาติต่างๆ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจนคับแคบ องค์กรนี้จึงมีหน้าที่ปรับปรุงระบบเศรษฐกิจและสังคมของชาวโลกให้ดีขึ้น และส่งเสริมให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนด้วย
4. คณะมนตรีภาวะทรัสตี มีหน้าที่ควบคุมดูแลดินแดนที่เป็นอาณานิคมฝ่ายอักษะมาก่อน และยังไมพร้อมที่จะปกป้องและปกครองตนเอง ดินแดนที่อยู่ในการดูแลนี้เรียกว่าดินแดนในภาวะทรัสตี
5. สำนักเลขาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและช่วยเหลือประสานงานกับองค์กรอื่นๆ มีเลขาธิการ 1 คน ได้รับแต่งตั้งจากสมัชชา
6. ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีหน้าที่พิจารณาคดีทั้งหลายที่แต่ละประเทศเสนอต่อศาลโลก

7. องค์กรพิเศษอื่นๆ เป็นองค์กรที่องค์การสหประชาชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งตามความจำเป็นเฉพาะกรณี เช่น สำนักงานข้าหลวงใหญ่ดำเนินการช่วยเหลือผู้ลี้ภัย (UNHCR) โครงการพัฒนาของสหประชาชาติ (UNDP) เป็นต้น

นอกจากนี้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติยังมีการประสานงานร่วมกับทบวงการชำนัญพิเศษ เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมระหว่างประเทศ ปฏิบัติงานเฉพาะสาขาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และสวัสดิภาพของประชาชนในประเทศต่างๆ เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ฯลฯ

องค์การสหประชาชาติได้ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ในหลายภูมิภาคด้วยกัน เช่น

- จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการรักษาสันติภาพเพื่อช่วยหาวิธีแก้ไขความขัดแย้งโดยอาศัยการเจรจา
- ดำเนินการสร้างสันติภาพในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง เช่น ในอัฟกานิสถาน เอลซัลวาดอร์ และสงครามระหว่างอิรักกับอิหร่าน
- ต่อสู้กับการแยกผิว เช่น โดยวิธีห้ามขายอาวุธให้ตามที่คณะมนตรีความมั่นคงกำหนด
- ส่งเสริมการลดกำลังรบ โดยอาศัยสนธิสัญญาที่พัฒนาขึ้นจากการประชุมว่าด้วยการลดกำลังรบ

การประสานประโยชน์ของกลุ่มประเทศตะวันตกทางด้านการเมือง

องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO)

องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North treaty Organization: NATO) เกิดจากแนวความคิดของ เซอร์วินสตัน เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีของอังกฤษ โดยเสนอให้มีการจัดตั้งพันธมิตรทางทหารระหว่างสหรัฐอเมริกากับอังกฤษในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใหม่ๆ เป็นองค์การความร่วมมือทางทหารของกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก แคนาดา และสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม เดนมาร์ก ลักเซมเบิร์ก นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ โปรตุเกส กรีซ ตุรกี เยอรมนี ตะวันตก และสเปน

(47)

วัตถุประสงค์ที่ก่อตั้ง เพื่อป้องกันการรุกรานจากประเทศคอมมิวนิสต์ สหภาพโซเวียต และกลุ่มยุโรปตะวันออกปัจจุบัน เมื่อสหภาพโซเวียตและรัฐบริวารในยุโรปตะวันออก ได้เปลี่ยนแปลงระบบการปกครองและเศรษฐกิจจากสังคมนิยมมาสู่ระบบเสรีนิยมแล้ว วัตถุประสงค์ของการดำเนินนโยบายของนาโต้จึงเปลี่ยนไปเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การทหารในทวีปยุโรป ตามโครงการหุ้นส่วนสันติภาพนาโต้ ได้เชิญประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย และประเทศประชาคมรัฐเอกราชเข้าร่วมเป็นสมาชิกนาโต้ด้วย

องค์การสนธิสัญญาวอร์ซอ (Warsaw Pact)

องค์การสนธิสัญญาวอร์ซอ เป็นการจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมมือทางด้านการทหารของประเทศคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออก ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ อดีตสหภาพโซเวียตและ

บริวารอีก 6 ชาติ เช่น เชคโกสโลวาเกีย ฮังการี บัลแกเรีย ฯลฯ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2498

วัตถุประสงค์ เป็นการรวมกลุ่มทางทหารของประเทศคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออก เพื่อต่อต้านการคุกคามของประเทศยุโรปตะวันตก และประเทศมหาอำนาจค่ายเสรี ในปัจจุบันต้องสลายตัวไปพร้อมๆ กับการแตกสลายของอดีตสหภาพโซเวียต

การประสานประโยชน์ของกลุ่มประเทศตะวันตกทางด้านเศรษฐกิจ

สมาคมการค้าเสรียุโรป

สมาคมการค้าเสรียุโรป (European Free Trade Association:EFTA) เป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจของทวีปยุโรป ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการร่วมมือทางเศรษฐกิจในการจัดอุปสรรคต่างๆ ทางการค้าโดยเฉพาะสินค้าการเกษตรระหว่างประเทศสมาชิก ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1960 ประกอบด้วยสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ ไอซ์แลนด์ ออสเตรเลีย และลิกเตนสไตน์

สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (European Union : E U) มีพัฒนาการขึ้นมาจากองค์การประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community : E E C) หรือองค์การตลาดร่วมยุโรป (European common Market : E C) เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1993 เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมือง ที่เกิดขึ้นตามสนธิสัญญาโรม

(48)

สหภาพยุโรป ประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี อังกฤษ เมลเยียม ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ กรีซ สเปน และโปรตุเกส วัตถุประสงค์ เพื่อการจัดตั้งตลาดร่วมทางเศรษฐกิจและเป็นพื้นฐานในการรวมตัวทางการเมืองของประเทศสมาชิกด้วย

เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ หรือนาฟต้า

เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ หรือนาฟต้า (North America Free Trade Area : NAFTA) ก่อตั้งขึ้นมาจากการทำข้อตกลงระหว่างสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก เพื่อวัตถุประสงค์สำคัญคือ ขจัดอุปสรรคทางการค้า การลงทุน และบริการระหว่างสมาชิก รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิก มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจการค้าของประเทศสมาชิกให้เป็นเขตการค้าเสรีซึ่งกันและกัน ลดอัตราภาษีศุลกากร ลดขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าผ่านแดน ขจัดอุปสรรคข้อกีดกันทางการค้าใดๆ ระหว่างประเทศสมาชิก นาฟต้ามี่ฐานะเป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าใหญ่ที่สุดในโลก มีจำนวนประชากรและมูลค่าของสินค้าที่ผลิตได้มากกว่ากลุ่มเศรษฐกิจอื่น ๆ

แกตต์

แกตต์ (GATT) หรือองค์การความตกลงทั่วไปว่าด้วยอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับโลก เพราะมีสมาชิกจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก 107 ประเทศร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างยุติธรรม แกตต์เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2491 เป็นต้นมา สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

วัตถุประสงค์ คือ เจรจาเพื่อลดอุปสรรค หรือมาตรการกีดกันการนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศสมาชิก และยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ

การประสานประโยชน์ของกลุ่มประเทศในเอเชีย

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations – ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญาแห่งกรุงเทพฯ เริ่มแรกมีประเทศสมาชิก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาได้ขยายจำนวนประเทศสมาชิกเป็น 10 ประเทศทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มด้วยการเป็นประเทศสมาชิกของประเทศบรูไน ใน พ.ศ.2527 (ค.ศ.1984) ต่อมาเวียดนามได้เข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2538 (ค.ศ.1995) ลาวและพม่าในปี พ.ศ.2540 (ค.ศ.1997) และกัมพูชา ปี พ.ศ.2542 (ค.ศ.1999) มีสำนักงานถาวรที่เรียกว่า สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

วัตถุประสงค์ของอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความมั่นคงทางการเมือง การเจริญเติบโตทางการค้าและทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาทางสังคมของประเทศสมาชิก เพื่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความร่วมมือที่กลุ่มอาเซียนร่วมกันสามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ความร่วมมือทางการค้า การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสมาชิก จะมีผลทำให้เศรษฐกิจขยายตัว เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรม การลงทุน การผลิต และการใช้แรงงานในกลุ่มประเทศสมาชิก เพื่อเป็นการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงมีนโยบายลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากร และยกเว้นภาษีขาเข้าสำหรับสินค้าบางประเภท และยกเว้นภาษีขาเข้าสำหรับสินค้าบางประเภท มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA: ASEAN Free Trade Area) ในปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าของอาเซียนในตลาดโลก

2. ความร่วมมือทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยให้ประเทศสมาชิกคัดเลือกโครงการและสินค้าที่จะผลิต เช่น โครงการผลิตปุ๋ยยูเรียของอินโดนีเซีย โครงการแปรรูปทองแดงของฟิลิปปินส์ โครงการแร่โพแทชของไทย เป็นต้น

3. ความร่วมมือด้านบริการ โดยในขั้นแรกประเทศสมาชิกตกลงเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการสาขาต่างๆ ให้แก่กันและกัน ใน 7 สาขา ได้แก่ สาขาบริการด้านการเงินและการธนาคาร โทรคมนาคม การท่องเที่ยว การขนส่งทั้งทางทะเลและทางอากาศ การก่อสร้าง บริการธุรกิจ

(50)

4. ความร่วมมือด้านการลงทุน โดยจะมีการจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการลงทุนระหว่างกัน ซึ่งมีรูปแบบที่สำคัญ คือ เป็นโครงการส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน ให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติหรือสิทธิพิเศษเท่าที่จะทำได้ ให้เพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในกิจกรรมด้านการลงทุนและส่งเสริมการไหลเวียนของเงินทุน

5. การเชื่อมโยงความร่วมมือกับกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อขยายการค้าระดับภูมิภาคและระดับโลกให้สูงขึ้น

6. การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนของอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้การค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยลดระยะเวลาการขนส่งและค่าขนส่งให้มากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การติดต่อค้าขายระหว่างกันมากขึ้น

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (APEC-Asia Pacific Economic Cooperation)

เอเปกก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) มีกำเนิดจากการประชุมของรัฐมนตรีต่างประเทศและรัฐมนตรีเศรษฐกิจ ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งเอเปกในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งมีประเทศสมาชิกรวม 12 ประเทศ ต่อมาได้เพิ่มสมาชิกขึ้นจากเดิมอีก 6 ประเทศ ในปี 2541 เอเปกมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 3 ประเทศ ขณะนี้เอเปกมีสมาชิกรวม 21 ประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ไทย จีน เขตการปกครองพิเศษจีนไต้หวัน ชิลี เม็กซิโก ปาปัวนิวกินีเปรู รัสเซีย และเวียดนาม โดยการก่อตั้งเอเปกวัตถุประสงค์เพื่อ สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางการค้าของภูมิภาคของโลก พัฒนาและส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีและสนับสนุนผลักดันให้การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการศึกษาลู่ทางในการเปิดเสรีการค้าในภูมิภาคในลักษณะที่มีใช้การรวมกลุ่มทางการค้าที่กีดกันประเทศนอกกลุ่ม ขยายความร่วมมือสาขาเศรษฐกิจที่สนใจร่วมกันและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการไหลเวียนของสินค้า บริการ เงินและเทคโนโลยีระหว่างกันโดยเสรี สอดคล้องกับกฎของเกดด์ แผนงานที่สำคัญของเอเปกคือ การเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการในการเปิดเสรี ด้านการค้าและการลงทุน โดยในเบื้องต้นได้กำหนดไว้ 9 สาขา ประกอบด้วย สินค้าและบริการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปลาและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ อุปกรณ์และเครื่องมือแพทย์ พลังงาน ของเล่น อัญมณีและเครื่องประดับ เคมีภัณฑ์ และการจัดทำกรอบยอมรับร่วมในสินค้าโทรคมนาคม ในด้านการอำนวยความสะดวกเอเปกได้มีการจัดทำแผนงานร่วมเพื่อให้มีการไหลเวียนของการค้าและการลงทุน

(51)

ระหว่างกันเป็นไปโดยสะดวกและปรับประสานพิธีการศุลกากร การจัดพิมพ์คู่มือกฎระเบียบด้านการลงทุนและการปรับประสานมาตรฐานสินค้า เป็นต้น ส่วนในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ เอเปกได้มีการจัดทำกิจกรรมร่วมในโครงการต่างๆ มากมาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง

องค์การของประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก (OPEC)

กลุ่มโอเปกจัดตั้งครั้งแรกที่กรุงแบกแดด ประเทศอิรัก เมื่อปี ค.ศ. 1960 ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอำนาจต่อรองมิให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกตกต่ำ จัดการควบคุมและกำหนดราคาน้ำมันในตลาดโลกให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มตนและใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการเมืองกับประเทศมหาอำนาจ สมาชิกของกลุ่มโอเปกจะต้องเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันเท่านั้น ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน สหรัฐอาหรับ เอมิเรต เวเนซุเอลา บาห์เรน แอลจีเรีย บรูไน กาบอง อินโดนีเซีย ลิเบีย เอกวาดอร์ โอมาน ไนจีเรีย ตรินิแดด และโตเบโก

การก่อตั้งกลุ่มโอเปกเกิดขึ้นเมื่อบริษัทผู้ผลิตน้ำมันซึ่งเป็นบริษัทของยุโรปและอเมริกันเป็นผู้รับผิดชอบการผลิตน้ำมันในตะวันออกกลาง ได้ผลิตน้ำมันออกมามากจนเกินความต้องการ จึงลดราคาน้ำมันเพื่อต้องการกระตุ้นให้ผู้บริโภคใช้น้ำมันมากขึ้น การกระทำนี้ไม่ได้ปรึกษาประเทศผู้เป็นเจ้าของบ่อน้ำมัน จึงทำให้ได้รับความเดือดร้อนเพราะรายได้ลดลง ดังนั้นโอเปกจึงถือกำเนิดขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน ประเทศสมาชิกในกลุ่มโอเปกประสบความสำเร็จในการควบคุมและการเป็นเจ้าของบ่อน้ำมันในประเทศตน จนในที่สุดสามารถกำหนดราคาน้ำมันในตลาดโลกได้ ในปี พ.ศ. 2516 เกิดสงครามระหว่างอิหร่านกับอิสราเอล กลุ่มโอเปกจึงขึ้นราคาน้ำมันเพื่อใช้เป็นอาวุธทางการเมือง การขึ้นราคาน้ำมันของกลุ่มโอเปก ได้สร้างวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจต่อโลกอย่างมหาศาล เพราะทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ปัญหาเงินเฟ้อ ฯลฯ การขึ้นราคาน้ำมันของกลุ่มโอเปกเกิดขึ้นหลายสิบครั้ง

กลุ่มโอเปกมีปริมาณน้ำมันสำรองถึงร้อยละ 80 ของปริมาณน้ำมันของโลก แต่ปัจจุบันฐานะความสำคัญของโอเปกลดลงไปอย่างมาก เพราะไม่สามารถควบคุมราคาน้ำมันในตลาดโลกให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มได้และไม่อาจใช้น้ำมันเป็นอาวุธบีบให้ชาติมหาอำนาจตะวันตกปฏิบัติตามนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศที่ตนต้องการได้ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศสมาชิกต่างไม่ปฏิบัติตามกติกาที่ตกลงกันไว้ นอกจากนี้ยังมีประเทศนอกกลุ่มที่สามารถผลิตน้ำมันได้ปริมาณมากพอที่จะส่งออกได้ เช่น อังกฤษ บรูไน นอร์เวย์ ฯลฯ เหล่านี้จึงเป็นผลทำให้บทบาทขององค์การโอเปกลดน้อยลงอย่างมาก

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเกมประกอบการเรียนการสอน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเกมประกอบการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบเกมประกอบการเรียนการสอน
2. อ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
3. ระดับความพึงพอใจ มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบของเกมเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา					
2	กติกาที่ใช้ในการเล่นเกมนัดเจน เข้าใจง่าย					
3	ระยะเวลาที่ใช้ในการเล่นเหมาะสม					
4	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเล่น					
5	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง					
6	ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
7	นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน					
8	ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
9	ส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง					
10	นักเรียนมีความพึงพอใจในเกมนี้					
คะแนนรวม						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....